

تحلیلی بر مثلث حکمرانی دریامحور ایران در گام دوم انقلاب با محوریت آموزش‌های علوم دریایی

علیرضا عالی‌پور (دانشیار دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره)، نوشهر)

ابوطالب مطلبی (دانشیار دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره)، نوشهر)

چکیده

کشورهایی که دریا راه دارند برای حکمرانی دریامحور سرمایه‌گذاری‌های عظیمی داشته‌اند، نهضت‌های فکری، علمی، صنعتی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در بستر دریا و ارتباط با محیط دریا ایجاد شده که نشان از وجود نگرش جامع به دریا و نقش آن در حکمرانی و همچنین سرمایه‌گذاری در نظام آموزشی علوم دریایی می‌باشد؛ کشور دریایی ایران در راستای گام دوم انقلاب به دنبال تمدن‌سازی می‌باشد؛ از طرفی وجود ظرفیت‌های دریایی و همچنین موقعیت ژئوپلیتیکی ایران؛ حکمرانی دریامحور را تسهیل خواهد کرد به عبارتی کشور ایران از جمله کشورهای جهان می‌باشد که از مولفه‌های خاص جغرافیایی در زمینه‌های ژئوپلیتیکی و ژئواکونومی برخوردار بوده و بر دو منطقه دریایی و تنگه مهم راهبردی نیز در جهان اشرافیت دارد که با عملیاتی شدن حکمرانی دریامحور، تمدن‌سازی نیز در ایران از مسیر دریا اتفاق خواهد افتاد که محوریت این تمدن‌سازی از طریق دریا، آموزش‌های علوم دریایی می‌باشد؛ در همین راستا محقق ضمن بررسی مبانی نظری پژوهش و مصاحبه با خبرگان دانشگاه‌های علوم دریایی و خبرگان حکمرانی و تحلیل مضمون به دنبال شناسایی مؤلفه‌های ایجاد حکمرانی دریامحور ایران در گام دوم انقلاب پرداخته و آن را در قالب یک مدل و با عنوان مثلث حکمرانی دریامحور بر بستر آموزش‌های علوم دریایی ارائه کرده است.

واژگان کلیدی: گام دوم انقلاب، دریا، علوم دریایی، آموزش، حکمرانی دریامحور

با توجه به اینکه ایران یک کشور دریایی بوده و برای پیشرفت در گام دوم انقلاب نیازمند سرمایه گذاری عظیم در دریا و استفاده بهینه و پایدار از منابع دریا می باشد؛ اگر چه ایرانیان سابقه طولانی دریانوردی داشته اند اما متأسفانه فرهنگ دریا و حکمرانی از طریق دریا برای کشور ایران عملیاتی نشده است که می توان با تأمل در جمله مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) به این مهم پی برد:

ما هفتصد هشتصد سال سابقه دریانوردی داریم. آن روزی که از بنادر خلیج فارس کشتی هایمان به اقصای نقاط آسیا می رفت، خیلی از کشورهایی که امروز در دریانوردی تبحر و شهرت پیدا کرده اند، اصلاً وجود قابل ذکری نداشتند. با این سابقه، با این توانایی هایی که ملت ما دارد، با این ذهن خوب، با این هوش سرشار، با این سرانگشتان مهارت یاب که جوان های ما دارند، مردم ما دارند، ما چرا باید این قدر عقب بمانیم که حالا وقتی یک دستاوردی پیدا می کنیم، این طور خوشحال شویم؟ در طول این قرن ها به ملت ما جفا شده. کی جفا کرده؟ خارجی ها جفا کرده اند؟ نه، حکمرانان فاسد. من از پرتغالی ها یا از هلندی ها یا از انگلیسی ها که آمدند سواحل و جزایر ما را تصرف کردند، گله نمی کنم؛ خوب، آنها کشورها و دولت هایی هستند که دنبال منافع خودشان بودند، و قدرت های مادی از این کارها می کنند؛ می روند هزاران فرسنگ فاصله از کشورشان دست اندازی می کنند؛ مگر شبه قاره هند را نگرفتند؟ مگر مناطق شرقی تر را تصرف نکردند؟ مگر امروز این کارها را در دنیا نمی کنند؟ گله از آنها نیست؛ گله از آن قدرت های فاسد و خودکامه و فاقد انگیزه و عزم است که نتوانستند حیثیت و آبروی ایران و ایرانی را حفظ کنند، تا دشمن بیاید یک روز بندرعباس را، یک روز جزیره هرمز را، یک روز قشم را، یک روز بقیه جزایر را یکی یکی از دست این ملت خارج کند و مدعی هم باشد. این، حق ملت ایران نبود (فرماندهی معظم کل قوا، ۱۳۸۸).

حکمرانی دریامحور

به منظور بررسی مفاهیم حکمرانی دریامحور باید ابتدا مفاهیم حکمرانی، توسعه پایدار و توسعه پایدار دریامحور مورد بررسی قرار گیرد.

حکمرانی

حکمرانی مقوله ای است که همواره مورد توجه و دغدغه بشر بوده است. سرشت اجتماعی بشر همیشه او را به این موضوع سوق داده است که برای کامیابی بیشتر باید تحت مدیریت واحد حرکت کند. مدیریت واحد در سطح کلان، مسئله حکمرانی را به میان می کشد (درزی و صدریه، ۱۳۹۴). عمل حکمرانی به عنوان پدیداری عام، هر آنجایی وجود دارد که مردم بخواهند در کنار هم زیست کنند. حکمرانی معمولاً در کن، واژگانی چون اداره، مدیریت، برنامه ریزی و توسعه، سبک‌های گوناگونی از شیوه‌های راهبری منابع ملی را مدنظر قرار می‌دهد. حکمرانی ابزار اصلی در توسعه به شمار می آید؛ به عبارت دیگر، بدون اصلاح شیوه حکمرانی، اندیشه نیل به توسعه پایدار، تنها به توهم می انجامد؛ توهم ای فروکاهنده ظرفیت‌ها و تباهساز منابع ملی (پور عزت، ۱۴۰۰).

توسعه پایدار

در سال ۱۹۷۲ در استهلک کنفرانس سازمان ملل بر روی محیط انسان برگزار شد نشانگر یک تغییر پارادایم در رویکرد «پیشرفت» در جامعه مدنی بود؛ چرا که برای اولین بار اثر مخرب رشد اقتصادی روی محیط زیست در دستور کار بین المللی قرار گرفت و به عنوان یک مساله جهانی که نیازمند انجام اقدامات جهانی از طریق اشکال جدید و تقویت شده همکاری می‌باشد، به رسمیت شناخته شد. امروزه، رایجترین تعریف پذیرفته شده از توسعه پایدار؛ توسعه‌ای است که بدون به خطر انداختن توانایی‌های نسل آینده برای رفع نیازهایشان، پاسخگوی نیازها باشد (کمیسیون جهانی محیط زیست، ۲۰۰۱). این نوع از توسعه دربرگیرنده دو ایده کلی می‌باشد: نیازها، به خصوص نیازهای ضروری فقرای جهان که باید در اولویت قرار بگیرند. ایده محدودیت‌های اعمال شده توسط دولت‌های صاحب فناوری در

سازمان‌های اجتماعی بر توانایی زیست محیطی جهت پاسخگویی به نیازهای فعلی و آتی. تاکید بر عدالت بین نسلی به حدی است که نه تنها اثرات فعلی بلکه اثرات آتی اقدامات امروز بر جامعه مدنی را نیز شامل می‌شود. به علاوه، این تعریف از یک بعد جهانی نیز برخوردار است که تاکید می‌نماید نمی‌توان اثرات تخریب محیط زیست را محلی تلقی نمود، زیرا بر سیستم محیط زیست جهان نیز اثر می‌گذارند (مهشواری، ۱۳۷۸).

توسعه پایدار دریامحور

توسعه دریامحور یک دیدگاه کلان است. بدین معنی که به دریا و به تبع آن، به نوارهای مرزی دریایی بیشترین وزن ممکن در برنامه ریزی کلان اقتصادی داده شود (داجمر، ۱۳۹۱).

توسعه دریامحور» به عنوان یکی از آرمان‌های مرفقی کشورهای توسعه یافته در دهه‌های انتهایی قرن بیست و دهه ابتدایی قرن بیست و یکم میلادی مورد تعریف و تاکید بوده است. در برهه کنونی "توسعه دریا محور" به عنوان یکی از ارکان توسعه پایدار ملل شناخته شده و اغلب کشورهای دریاکران (اعم از توسعه یافته و یا درحال توسعه) در راستای نیل به این آرمان، اقدام به توسعه خط مشی و اتخاذ سیاست های راهبردی نموده‌اند.

اگر از دریا به طور مؤثر در ارتقاء اقتصادی و اجتماعی، فرهنگی، ملی و منطقه ای بهره‌گیری شود یعنی به سمت دریا سوق پیدا شدن به معنای توسعه پایدار بر محور دریا می باشد. در این نوع توسعه حوزه ها و مراکز جمعیتی و اقتصادی کشور، تا حد زیادی براساس مزیت های دریایی تعریف شوند و حداقل اینکه در کوتاه مدت و میان مدت، شهرهای بندری که مراکز و نهادهای اصلی فعالیت‌های گوناگون در سواحل کشور هستند به لحاظ توسعه یافتگی مردم از اقتصاد وابسته به دریا، اشتغال بر محور دریایی، گردشگری دریایی و به طور کلی زندگی در دریا و در کنار دریا برای همگان جذاب باشد و خبرگان جامعه به همراه مردم از مزیت های توسعه دریامحور آگاهی داشته اند.

در کشورهایی که به دریا را دارند، توسعه پایدار، توسعه دریا محور می‌باشد؛ به عبارتی کشورهای که با دریا ارتباط دارند؛ از دریا به عنوان یک مؤلفه اصلی در توسعه پایدار استفاده نموده‌اند.

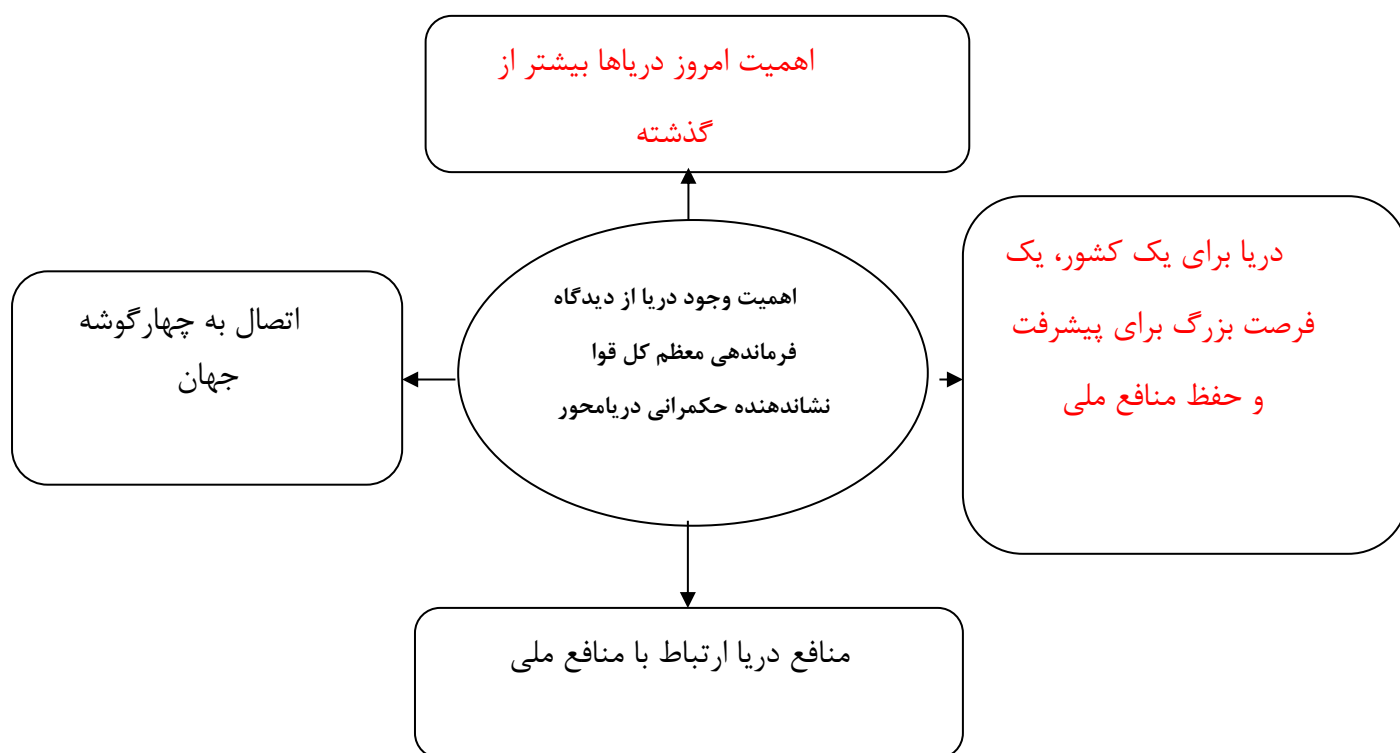
حکمرانی دریامحور

حکمرانی دریامحور مقوله ای است که دریا نقش اساسی در حفظ منافع ملی و تاثیرگذاری زیادی بر عملکرد اقتصادی، سیاسی و علمی یک جامعه دریایی دارد. در حکمرانی دریامحور یک رویکرد مسئولیت پذیری نسبت به دریا وجود دارد و اقتدار سیاسی و اقتصادی کشور متکی بر دریا و ظرفیت‌های آن می‌باشد. در حکمرانی دریامحور علاوه بر حاکمیت، مردم جامعه نیز بازیگر اصلی هستند؛ به عبارتی فرهنگ دریایی مردم همراه با حاکمیت و سازمان‌های دولتی و خصوصی، ناوگان نظامی و ناوگان تجاری در

سیاست گذاری های جامع دریایی کشور اثرگذار هستند. در حکمرانی دریامحور؛ دریا اثرگذاری مستقیمی بر منافع ملی در ابعاد منطقه ای و جهانی دارد؛ به عبارتی کشور از دریا و ظرفیت های آن به عنوان یک ابزار بسیار اثرگذار در معادلات جهانی استفاده می نماید.

مقام معظم رهبری و حکمرانی دریامحور

با بررسی تدابیر فرماندهی معظم کل قوا در زمینه دریا؛ اهمیت حکمرانی دریامحور در سخنان ایشان مشخص خواهد شد؛ از نظر مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) دسترسی به آب های آزاد، اتصال به چهارگوشه جهان از راه دریا و امکان دفاع از کشور در بستر از جمله برکات دریا بوده و کشورهایی که توانایی دریانوردی داشتند توانستند از طریق دریا قدرت آفرینی کنند؛ همچنین دریا برای یک کشور، یک فرصت بزرگ برای پیشرفت و حفظ منافع ملی است و منافع دریا مال همه است؛ امکانات دریا متعلق به ملت هاست. بنابراین می توان به دلایل حکمرانی دریامحور را از نظر مقام معظم رهبری به شرح شکل زیر می باشد:

شکل ۱: حکمرانی دریامحور در تدابیر مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)

روش شناسی تحقیق

به منظور گردآوری و تحلیل داده ها، در یک مصاحبه نیمه ساختاریافته با ۱۰ نفر از مسئولین و خبرگان جامعه دریایی کشور که دارای سوابق عملیاتی خدمت در مناطق نیروی دریایی و همچنین سابقه خدمت در محیط های آموزشی علوم دریایی بودند؛ انتخاب شدند.

گزاره های کلامی مصاحبه شوندگان مورد تحلیل قرار گرفت. بعد ازتحلیل نهایی؛ مثلث حکمرانی دریامحور ایران در گام دوم انقلاب با محوریت آموزش های علوم دریایی ارائه، که به تایید خبرگان و کارشناسان علوم دریایی رسید.

تحلیل داده ها(مصاحبه نیمه ساختاریافته با نمونه آماری)

نتایج گزاره های کلامی، کدگذاری باز و کدگذاری محوری مصاحبه با خبرگان به شرح جداول زیر می باشد:

کدگذاری محوری	کدگذاری باز	گزاره های کلامی	ردیف
• سرمایه گذاری در نظام آموزش و پرورش کشور	• دریا و آموزش های مهد کودک • دریا و کتب آموزشی دانش آموزان • هنرستان های دریایی • دبیرستان های دریایی • کسب و کار دریایی دانش آموزان	یکی از مهمترین عوامل برای ایجاد تفکر حکمرانی دریامحور؛ سرمایه گذاری در نظام آموزش و پرورش کشور می باشد. سؤال این است که چقدر در مهدکودک های ایران به دریا و شناخت به فرزندان پرداخته می شود؟ در محتوای کتب دوران ابتدایی تا دیپلم دریا چه جایگاهی دارد؟ هنرستان های دریایی کجای کشور قرار دارند؟ نظام آموزش و پرورش برای دبیرستان های دریایی چه برنامه ای دارد؟ دانش آموزان با کسب و کارهای دریایی تا پایان مدرک دیپلم چه آشنایی پیدا خواهند کرد؟	۱

کدگذاری محور	کدگذاری باز	گزاره های کلامی	توضیح
آموزش حکمرانی دریامحور	- تفکر دریایی - تصمیم سازان - تفکر دریایی - تصمیم گیران - شناخت کامل از دریا - توسط مسئولین	راهبردی ترین مسئله برای عملیاتی شدن حکمرانی دریامحور در گام دوم انقلاب، سرمایه گذاری در تربیت و آموزش منابع انسانی با تفکر دریایی می باشد؛ بنابراین تصمیم سازان و تصمیم گیران نظام جمهوری اسلامی می بایستی در گام دوم انقلاب از یک تفکر دریایی برخوردار بوده و به عبارت دیگر از مسئولین کشور باید دریا را کاملا بشناسند تا در برنامه ریزی های توسعه کشور برای دریا اهمیت قائل شوند. یکی از راه های شناخت دریا برای مسئولان، آموزش حکمرانی دریامحور و جایگاه دریا در تمدن سازی می باشد.	۲
توسعه مراکز آموزش علوم دریایی	- احیاء تمدن دریایی - فرهنگ دریا - سازگاری با دریا - کسب و کار دریایی	با بررسی بعمل آمده مشخص می گردد که نه تنها در جنوب ایران و در سواحل مکران نیازمند حکمرانی دریامحور از طریق دریا هستیم بلکه شمال کشور نیز نیازمند حکمرانی دریامحور می باشد؛ اگر بخواهیم جایگاه آموزش های علوم دریایی در حکمرانی دریامحور در شمال و جنوب ایران بشناسیم؛ وضعیت کنونی از مطلوبیت مناسبی برخوردار نیست؛ برای احیاء تمدن دریایی در شمال و جنوب کشور، فرهنگ دریا و سازگاری با دریا و چگونگی کسب و کار دریایی برای مردمان ساحل نشین در مرحله اول نیازمند آموزش های علوم دریایی هستیم. خلاء نبود مراکز آموزش علوم دریایی از لحاظ کمی و کیفی کاملا در شمال و جنوب احساس می شود.	۳

کد مصاحبه شونده	گزاره‌های کلامی	کدگذاری باز	کدگذاری محوری
۴	یکی از موضوعات اساسی در حکمرانی دریامحور؛ مسئله ناوگان نظامی ایران است؛ با وجود یک نیروی دریایی قدرتمند در ابعاد سطح، زیرسطح و پروازی می‌توان بستر لازم برای حکمرانی دریامحور را تسهیل نمود؛ با توجه به دانش محوری بودن نیروی دریایی و اینکه علوم و فناوری‌های دریایی در لبه دانش هستند؛ به عبارتی در مقایسه بین نیروهای یک ارتش منسجم و حتی در بررسی پیچیدگی فناوری‌های روز؛ نیروی دریایی و فناوری‌های دریایی از پیچیدگی خاص خود برخوردارند که نیازمند استفاده از ظرفیت‌های کشور در حوزه علوم و دانش دریایی هستیم. کشور ایران زمانی می‌تواند مدعی اقتدار از طریق دریا باشد که بتواند در مرز دانش دریایی حرکت نماید.	• ناوگان نظامی ایران • نیروی دریایی قدرتمند در ابعاد سطح، زیرسطح و پروازی • فناوری‌های دریایی • مرز دانش دریایی	• نیروی دریایی قدرتمند
۵	وجود دانشگاه‌های علوم دریایی، پژوهشکده‌های دریایی، مراکز رشد علوم دریایی، مراکز رشد زایشی و شرکت‌های دانش بنیان در حوزه دریا می‌تواند حکمرانی در علوم و فناوری دریایی متناسب با حکمرانی دریامحور ایجاد نماید. باید برای فناوری‌های نوظهور در حوزه دریا سرمایه‌گذاری عظیمی داشت؛ پژوهشگاه‌های دریایی در کشور نیازمند توسعه هستند؛ رشته‌های تحصیلات تکمیلی در علوم و فناوری دریایی باید در کشور گسترش یابند؛ از ظرفیت‌های جغرافیایی کشور برای ایجاد رشته‌های دریایی باید نهایت استفاده بعمل آید.	• دانشگاه‌های علوم دریایی • مراکز رشد علوم دریایی • مراکز رشد زایشی شرکت‌های دانش بنیان • فناوری‌های نوظهور در حوزه دریا • رشته‌های تحصیلات تکمیلی علوم دریایی	• حکمرانی در علوم و فناوری دریایی

کد مصاحبه شونده	گزاره های کلامی	کدگذاری باز	کدگذاری محوری
۶	در تدوین اسناد بالادستی کشور جایگاه حکمرانی دریامحور باید مشخص گردد؛ در حال حاضر در بسیاری از اسناد بالادستی نه تنها جایگاه حکمرانی دریامحور؛ حتی جایگاه علوم و فناوری دریایی به صورت کامل و جامع دیده نشده است.	• دریا و اسناد بالادستی • حکمرانی دریامحور و اسناد بالادستی	• علوم و فناوری دریایی در اسناد بالادستی
۷	با توجه به ایجاد اتحادیه دانشگاه های دولتی حاشیه دریای خزر؛ بنظر نیازمند ایجاد اتحادیه دانشگاه های دریایی در جنوب ایران هستیم؛ البته در این اتحادیه ها باید به رشته های تحصیلی علوم دریایی؛ پژوهش های علوم دریایی و به عبارتی علوم و فناوری های مختص دریا مورد تعامل قرار گیرد.	• اتحادیه دانشگاه های دولتی حاشیه دریای خزر • ایجاد اتحادیه دانشگاه های دریایی در جنوب ایران	• اتحادیه دانشگاه های دریایی در کشورهای حاشیه دریای خزر و کشورهای حاشیه سواحل مکران
۸	تعاملات بین المللی در حوزه علوم و فناوری دریایی نیازمند جهاد علمی می باشد. باید برای دیپلماسی علوم و فناوری دریایی با هدف توسعه دانش دریایی؛ تعامل استاد و دانشجو بین دانشگاه های دریایی عملیاتی گردد. ایجاد دانشگاه بین المللی علوم دریایی یک الزام برای کشور دریایی ایران می باشد. همچنین می توان برای تبدیل علوم دریایی به فناوری دریایی از ظرفیت های شرکت های دانش بنیان دریایی بین المللی استفاده کرد. دانش دریایی بدلیل پیچیدگی خاص خود نیازمند مشارکت بین المللی می باشد.	• تعاملات بین المللی در حوزه علوم و فناوری دریایی • تعامل استاد و دانشجو بین دانشگاه های دریایی • جهاد علمی • شرکت های دانش بنیان بین المللی در حوزه علوم دریایی	• دیپلماسی علوم و فناوری دریایی

کد مصاحبه شونده	گزاره های کلامی	کدگذاری باز	کدگذاری محوری
۹	به جهت اهمیت تربیت همزمان با آموزش برای دریانوردان، اهمیت مهارت‌های دریایی و همچنین نقش اساسی فناوری در توسعه تجهیزات دریایی، نیازمند وزارتخانه ای در کشور هستیم که متولی آموزش های علوم دریایی باشد و به مسئله تربیت نیز توجه ویژه نماید؛ از طرفی بدلیل گستردگی سازمانهای متولی امور دریا در ایران و عدم وجود یک سیاست- گذاری یکپارچه برای فعالیت‌های دریایی؛ پیشنهاد ایجاد وزارت دریاداری و آموزش علوم دریایی می گردد.	• تربیت دریانورد • مهارت‌های دریایی • فناوری دریایی • پراکندگی سازمان- های متولی دریا در ایران	• ایجاد وزارت دریاداری و آموزش علوم دریایی
۱۰	یکی از ویژگی‌های مختص محیط کار دریا؛ وجود تجارب که به عنوان دانش پنهان مطرح می باشد؛ مدیریت دانش یک الزام برای حکمرانی دریامحور بوده که با عملیاتی شدن آن در سازمان‌های دریایی دانش جدیدی تولید خواهد شد؛ تجربه و دانش نظری همزمان با هم عامل موفقیت آمیزی در توسعه فناوری های نوظهور در صحنه دریا هستند. باید حاکمیت به اهمیت دریا در حکمرانی پی برده باشد و شناخت کامل از جایگاه دریا در همه ابعاد کلان کشور در بین مسئولین وجود داشته باشد؛ تا سرمایه گذاری لازم در نظام آموزش علوم دریایی اتفاق بیفتد.	• دانش پنهان علوم دریایی • مدیریت دانش • فناوری های نوظهور در علوم دریایی • نظام آموزش علوم دریایی	• مدیریت دانش دریایی

بعد از مشخص شدن کدگذاری های باز و محوری؛ فرایند داده بنیاد به منظور شناسایی شرایط علی،

عوامل زمینه ای، پدیده محوری، راهبردها و پیامدها انجام گرفت که به شرح جداول زیر می باشد:

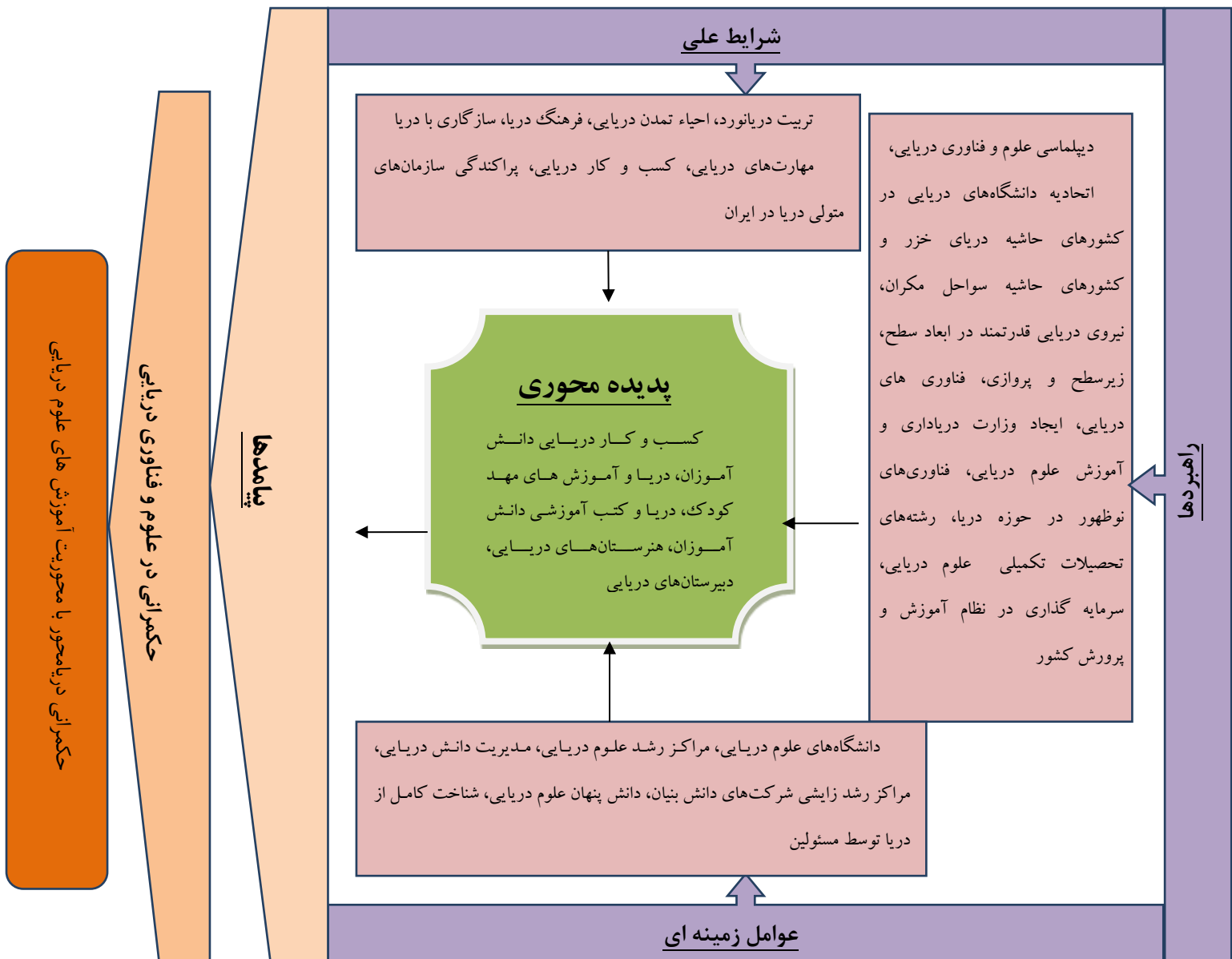
بعد از مشخص شدن کدگذاری های باز و محوری؛ فرایند داده بنیاد به منظور شناسایی شرایط علی، عوامل زمینه ای، پدیده محوری، راهبردها و پیامدها انجام گرفت که به شرح جداول زیر می باشد:

ردیف	طبقه اصلی	کد باز
۱	شرایط علی	• تربیت دریانورد
۲		• احیاء تمدن دریایی
۳		• فرهنگ دریا
۴		• سازگاری با دریا
۵		• مهارت های دریایی
۶		• کسب و کار دریایی
۷		• پراکندگی سازمان های متولی دریا در ایران
۸	پدیده محوری	• دریا و اسناد بالادستی
۹		• حکمرانی دریامحور و اسناد بالادستی
۱۰		• دریا و آموزش های مهد کودک
۱۱		• دریا و کتب آموزشی دانش آموزان
۱۲		• هنرستان های دریایی
۱۳		• دبیرستان های دریایی
۱۴		• کسب و کار دریایی دانش آموزان
۱۵	راهبردها	• دیپلماسی علوم و فناوری دریایی
۱۶		• اتحادیه دانشگاه های دریایی در کشورهای حاشیه دریای خزر و کشورهای حاشیه سواحل مکران
۱۷		• نیروی دریایی قدرتمند در ابعاد سطح، زیرسطح و پروازی
۱۸		• فناوری های دریایی
۱۹		• ایجاد وزارت دریاداری و آموزش علوم دریایی

• سرمایه گذاری در نظام آموزش و پرورش کشور		۲۰
• رشته‌های تحصیلات تکمیلی علوم دریایی		۲۱
• فناوری‌های نوظهور در حوزه دریا		۲۲
• تفکر دریایی تصمیم سازان	عوامل زمینه‌ای	۲۳
• تفکر دریایی تصمیم گیران		۲۴
• شناخت کامل از دریا توسط مسئولین		۲۵
• دانش پنهان علوم دریایی		۲۶
• مراکز رشد زایشی شرکت‌های دانش بنیان		۲۷
• مدیریت دانش دریایی		۲۸
• مراکز رشد علوم دریایی		۲۹
• دانشگاه‌های علوم دریایی		۳۰
• حکمرانی در علوم و فناوری دریایی	پیامدها	۳۱
• حکمرانی دریامحور با محوریت آموزش های علوم دریایی		۳۲

تحلیل: ارائه الگوی حکمرانی علوم و فناوری دریامحور

با در نظر گرفتن جداول بالا و تاکید بر طبقات محوری و تحلیل همه جانبه شرایط علی، پدیده محوری، راهبردها، عوامل زمینه‌ای و پیامدهای حاصله، الگوی حکمرانی علوم و فناوری دریامحور به شرح زیر می باشد:

نتیجه گیری

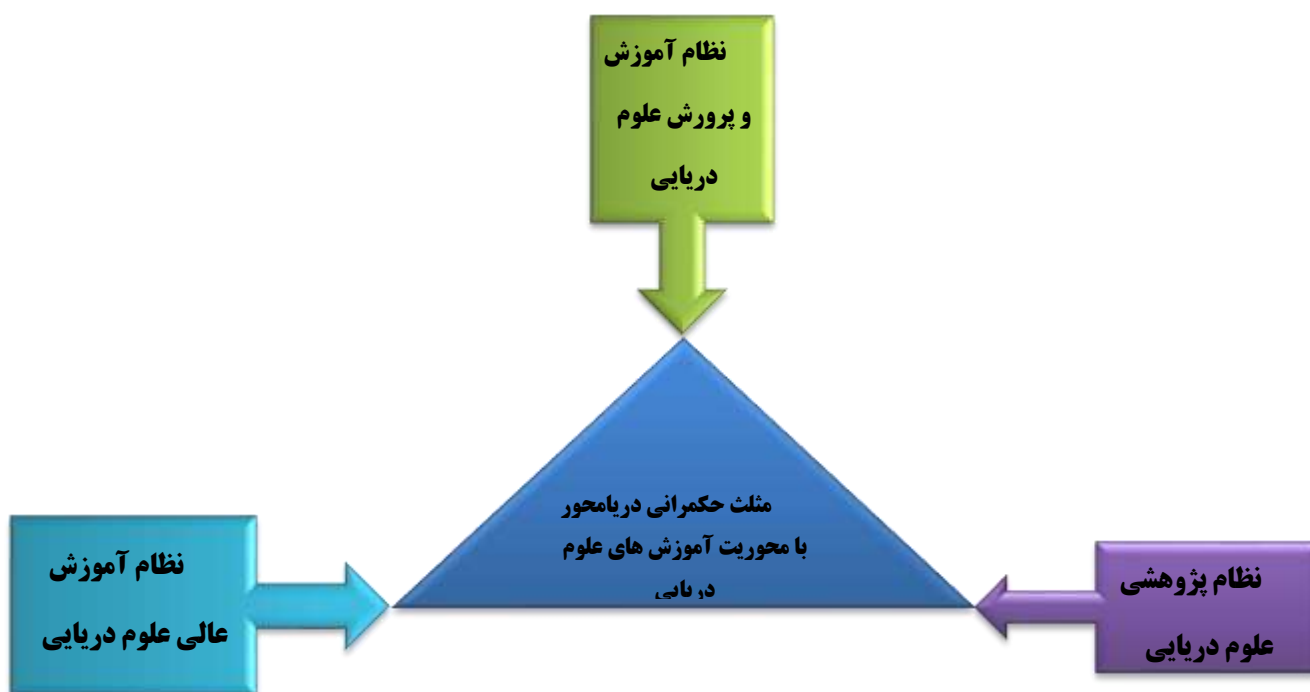
مطابق بیانیه گام دوم انقلاب یکی از رسالت‌های اصلی کشور تمدن سازی می باشد؛ با عنایت به اینکه ایران یک کشور دریایی بوده و همیشه دریا در طول تاریخ عرصه تمدن سازی بوده است؛ نیاز هست مسئولین کشور در گام دوم انقلاب برای تمدن سازی؛ بر روی مسئله حکمرانی دریامحور برنامه و اقدام عملی داشته باشند. از طرفی با توجه به پیچیدگی علوم دریایی در بین علوم بشری با سرمایه گذاری در آموزش های علوم دریایی می توان مقدمات حکمرانی دریامحور را فراهم کرد. نتایج این پژوهش نشان داد که برای حکمرانی آموزش های علوم دریایی می بایستی نظام تربیت و آموزش از دوران مهدکودک تا تحصیلات عالیه مدنظر قرار گیرد. نعمت دسترسی به دریا متأسفانه در نظام آموزش و پرورش ایران مورد غفلت واقع شده است. تربیت افرادی که دارای تفکر دریایی بوده و علاقه به کسب و کار در محیط دریا باشند کماکان در نظام آموزشی ایران جایگاه ممتازی برخوردار نیست.

دانشگاه‌هایی علوم دریایی و همچنین تنوع رشته‌های دریایی در نظام آموزش عالی نیاز به تقویت دارد؛ پژوهشگاه‌های دریایی در ایران بسیار کم‌رنگ بوده و از یک ضعف اساسی در مراکز رشد علوم دریایی، شرکت‌های دانش بنیان دریایی و همچنین تجاری سازی علوم دریایی هستیم. یکی از مهمترین یافته‌های این پژوهش ایجاد وزارت دریاداری و آموزش علوم دریایی بوده که علاوه بر اینکه این وزارتخانه متولی دریا بوده برای آموزش‌های علوم دریایی نیز اثرگذاری مطلوبی خواهد داشت.

پیشنهادهات

با توجه به گستردگی علوم دریایی و همچنین نقش ویژه ابعاد تربیتی برای مشاغل دریایی و همچنین پیچیدگی در فناوری‌های دریایی و از طرفی اثرگذاری ملی و جهانی دریا، به منظور عملیاتی شدن حکمرانی دریامحور در ایران؛ پیشنهاد اصلی محقق سرمایه گذاری مسئولین حاکمیتی کشور در سه نظام اصلی حکمرانی علوم و فناوری دریا می باشد که به عنوان مثلث حکمرانی دریامحور با محوریت آموزش‌های علوم دریایی هستند، این سه نظام شامل:

- **نظام تربیت و آموزش علوم دریایی**
- **نظام آموزش عالی علوم دریایی**
- **نظام پژوهشی علوم دریایی**

منابع

- امام خامنه ای (۱۳۸۸). بیانات در دیدار با فرماندهان و مسئولین نداجا، ۱۳۹۴/۹/۸.
- امام خامنه ای (۱۳۸۸). بیانات در دیدار با کارکنان نیروی دریایی در کارخانجات نداجا در بندرعباس - ۱۳۹۰/۵/۱.
- امام خامنه ای (۱۳۸۸). بیانات در دیدار با جمعی از فرماندهان و مسئولان نداجا، ۱۳۸۹/۹/۹.
- پور عزت، علی اصغر. (۱۴۰۰). حکمرانی و توسعه، فصلنامه حکمرانی و توسعه، ۲(۱): ۱.
- درزی، قاسم؛ دارن، صدریه، پیام. (۱۳۹۴). نگرشی میان رشته ای به حکمرانی خوب؛ زمینه مند سازی حکمرانی خوب در قرآن و نهج البلاغه، فصلنامه پژوهش های نهج البلاغه، ۴۷، ۱۰۳-۱۲۶.
- مehشواری، شریرام. (۱۳۷۲). توسعه پایدار. فصلنامه فرایند مدیریت و توسعه: ۷(۴).
- عالی پور، علیرضا. (۱۳۹۷). ارائه نظریه تمدن دریایی به جای قدرت دریایی، بیستمین همایش صنایع دریایی ایران.